

Jina la Mwanafunzi_____

Namba ya Upimaji_____

Mkoa_____

Wilaya_____

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA
UPIMAJI WA KITAIFA DARASA LA NNE**

05

SAYANSI NA TEKNOLOJIA

Muda: Saa 1:30

Mwaka: 2024

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A na B zenye jumla ya maswali **matano (5)**.
2. Jibu maswali **yote** katika kila sehemu.
3. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizotolewa katika kila swali.
4. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu yenye wino wa **bluu** au **mweusi** isipokuwa michoro ambayo ni lazima kutumia penseli.
5. Vifaa vya mawasiliano na vitu vingine visivyoruhusiwa **havitakiwi** katika chumba cha upimaji.
6. Andika **Jina lako, Namba ya Upimaji, Mkoa na Wilaya** katika sehemu ya juu kulia ya kila ukurasa.

KWA MATUMIZI YA MPIMAJI TU		
NAMBA YA SWALI	ALAMA	SAINI YA MPIMAJI
1		
2		
3		
4		
5		
JUMLA		
SAINI YA MHAKIKI		

Ukurasa wa 1 kati ya 7

Jina la Miwanafunzi _____
Namba ya Upimaji _____
Mkoa _____
Wilaya _____

SEHEMU A (Alama 30)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Jibu vipengele (i) - (v) kwa kuchagua herufi ya jibu sahihi na kuiandika kwenye kisanduku ulichopewa.

(i) Zipi ni sifa za viumbe hai?

- A Kujongea, kuishi na kunywa
- B Transipiresheni, kufa na kuzaliana
- C Kuzaliana, kujongea na kukua
- D Kufa, kuzaliana na transipiresheni

☐

(ii) Kutokana na mabadiliko ya tabia nchi kumekuwa na ongezeko kubwa la majanga ya asili yanayoharibu mazingira. Je, majanga hayo ni yapi?

- A Tetemeko la ardhi, mafuriko na kimbunga
- B Mafuriko, kukata miti na kimbunga
- C Kilimo, mafuriko na mvua kubwa
- D Tetemeko la ardhi, kimbunga na kilimo

☐

(iii) Fikiria unatembea barabarani kwenda nyumbani huku mvua kubwa iliyoambatana na radi inanyesha. Je, ni tahadhari ipi unapaswa kuchukua?

- A Kutosimama chini ya miti
- B Kutembea haraka
- C Kujikinga kwa mwamvuli
- D Kuwaita watu wazima

☐

Jina la Mwanafunzi _____

Namba ya Upimaji _____

Mkoa _____

Wilaya _____

- (iv) Amani alishangaa kuona barafu ikielea kwenye maji. Je, ni kitu gani kinasababisha barafu kuelea kwenye maji?

- A Maji yalikuwa mepesi kuliko barafu
B Barafu ilikuwa nyepesi kuliko maji
C Ujazo wa barafu na maji ulikuwa sawa
D Uzito wa barafu na maji ulikuwa sawa

☐

- (v) Mwalimu Ufura anataka kubadilisha maji kutoka hali ya kimiminika kuwa mvuke. Je, anatakiwa kutumia njia gani?

- A Kugandisha
B Kuchemsha
C Kuchuja
D Kuyeyusha

☐

2. Jibu vipengele (i) - (v) kwa kuoanisha maelezo kuhusu makundi ya virutubisho vya chakula katika **Orodha A** na majina ya virutubisho husika katika **Orodha B**. Andika herufi ya jibu sahihi kwenye mabano uliyopewa.

Orodha A	Majibu	Orodha B
(i) Virutubisho vinavyoupatia mwili nguvu.	()	A Madini na maji
(ii) Virutubisho vinavyosaidia kukuza mwili.	()	B Mafuta
(iii) Virutubisho vinavyopatikana katika matunda mbalimbali.	()	C Wanga
(iv) Virutubisho vinavyoupatia mwili joto na nguvu.	()	D Vitamini
(v) Virutubisho vinavyoimarisha mifupa na kurekebisha joto la mwili.	()	E Mafuta na madini F Protini G Protini na wanga

Jina la Mwanafunzi _____

Namba ya Upimaji _____

Mkoa _____

Wilaya _____

3. Jibu vipengele (i) - (v) kwa kuchagua neno sahihi kutoka kwenye kisanduku na kuandika kwenye nafasi iliyoachwa wazi.

spika, sikirini, kitufe cha sauti, betri, antena, waya wa umeme, soketi

- (i) Plagi ya umeme ya runinga huchomekwa katika kifaa gani?

- (ii) Sehemu ipi ya radio hutumika kunasa mawimbi?

- (iii) Sehemu ipi ya radio hutumika kuongeza na kupunguza sauti?

- (iv) Sehemu ipi ya radio hutumika kutolea sauti?

- (v) Sehemu ipi ya runinga hutumika kuonesha picha?

Jina la Mwanafunzi _____

Namba ya Upimaji _____

Mkoa _____

Wilaya _____

SEHEMU B (Alama 20)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

4. Soma kifungu cha habari kifuatacho kisha jibu maswali yanayofuata.

Watu wanaoishi na VVU/UKIMWI wanapaswa kula mlo kamili. Mlo huo huupatia mwili virutubisho vyote vinavyohitajika. Virutubisho hivyo huongeza nguvu mwilini, hukarabati sehemu za mwili zilizoharibika na kuongeza kinga ya mwili. Kazi ya kinga mwilini ni kuwezesha mwili kupambana na magonjwa nyemelezi kama vile kuhara, kifua kikuu, kuvu na upele. Magonjwa haya husababishwa na kinga ya mwili kuwa ndogo. Hata hivyo, inashauriwa mtu anayeishi na VVU/UKIMWI awe anatumia vyakula vya majimaji ili kurudisha maji yanayopotea mwilini.

Maswali

- (a) Ni mlo wa namna gani unapendekezwa kutumiwa na waathirika wa VVU/UKIMWI? _____
- (b) Nini kazi ya virutubisho mwilini? Taja kazi mbili.
- (i) _____
- (ii) _____

*Jina la Mwanafunzi*_____

*Namba ya Upimaji*_____

*Mkoa*_____

*Wilaya*_____

(c) Bainisha magonjwa mawili nyemelezi ambayo mgonjwa wa VVU/UKIMWI anaweza akapata.

(i) _____

(ii) _____

(d) Kwa nini mwathirika wa VVU/UKIMWI anapata magonjwa nyemelezi?_____

(e) Kwa nini inashauriwa mwathirika wa VVU/UKIMWI kupewa vyakula vya majimaji zaidi? Toa sababu moja._____

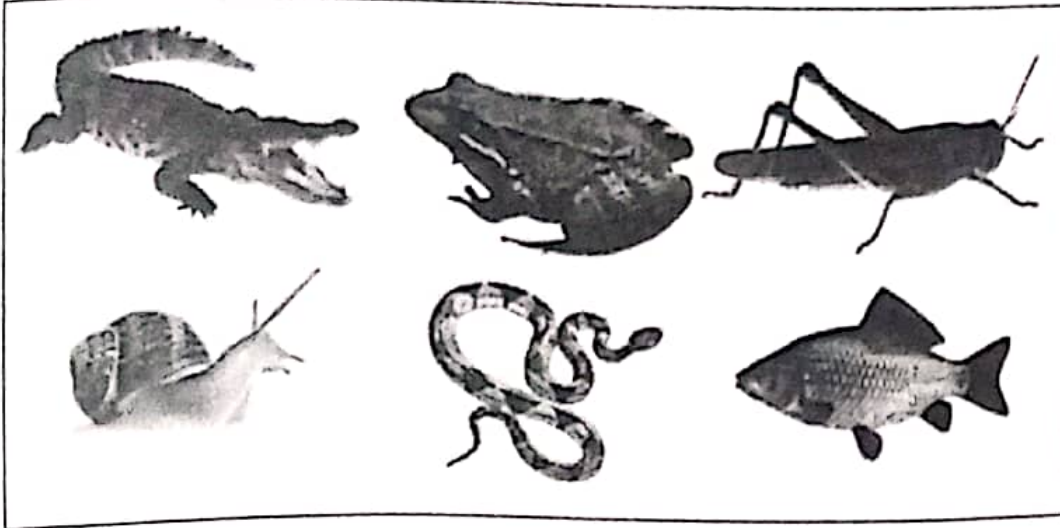
Jina la Mwanafunzi _____

Namba ya Upimaji _____

Mkoa _____

Wilaya _____

5. Chunguza wanyama waliooneshwa katika picha kisha jibu maswali yanayofuata.

Maswali

- (a) Bainisha wanyama wawili ambao hujongea kwa kurukaruka.
- (i) _____
- (ii) _____
- (b) Bainisha mnyama anayetambaa ambaye ana sumu kali.
- _____
- (c) Mnyama yupi ana gamba gumu katika mwili wake?
- _____
- (d) Gamba gumu kwa mnyama uliyemtaja katika kipengele (c) linamsaidia nini?
Taja faida moja.
- _____
- (e) Ni mnyama gani anakufa muda mfupi baada ya kutolewa nje ya mazingira yake halisi? _____